

ПІДРУЧНИК

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

УДК 347.77(075.8)
П685

Рецензенти:

- Орлюк О. П.** — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України, директор Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності НАПрН України;
- Шишка Р. Б.** — доктор юридичних наук, професор, академік Академії наук вищої школи України, завідувач кафедри господарського права і процесу Національного авіаційного університету;
- Луць В. В.** — доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач кафедри цивільно-правових дисциплін Академії муніципального управління

Відтворення всієї книги чи якої-небудь її частини будь-якими засобами або в якій-небудь формі, у тому числі в Інтернеті, без письмового дозволу видавництва забороняється

Право інтелектуальної власності: підручник / [О. І. Харитонова, Є. О. Харитонов, Т. С. Ківалова, В. С. Дмитришин, О. О. Кулініч, Л. Д. Романадзе та ін.]; за заг. ред. О. І. Харитонової. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 540 с.

ISBN 978-966-667-590-6

У підручнику висвітлено питання правового регулювання відносин інтелектуальної власності в контексті законодавства України та зарубіжних країн, права СОТ, міжнародно-правових актів, права ЄС.

У підручнику розглядаються основні категорії права інтелектуальної власності, загальні засади правового регулювання відносин інтелектуальної власності, а також окремі інститути права інтелектуальної власності. Викладаються особливості регулювання відносин, що виникають у зв'язку з використанням результатів інтелектуальної власності, а також досліджуються питання охорони та захисту прав інтелектуальної власності за законодавством України з урахуванням міжнародно-правових актів, документів СОТ, законодавства зарубіжних країн, положень права ЄС.

Підручник розрахований на студентів, викладачів, аспірантів юридичних вищих навчальних закладів, науковців, юристів-практиків. Може бути також корисним для всіх, хто цікавиться питаннями правової охорони та захисту інтелектуальної власності.

УДК 347.77(075.8)

784529

ISBN 978-966-667-590-6

© Колектив авторів, 2018
© Юрінком Інтер, 2018

Зміст

Передмова (Ківалов С. В.)	9
Глава 1. Вступ до права інтелектуальної власності	12
§ 1. Інтелектуальна, творча діяльність та інтелектуальна власність (Харитонова О. І., Харитонов Є. О.)	12
§ 2. Предмет правового регулювання відносин інтелектуальної власності (Харитонова О. І.)	19
§ 3. Метод правового регулювання відносин інтелектуальної власності (Харитонов Є. О.)	23
§ 4. Законодавство про інтелектуальну власність (Харитонова О. І.)	27
§ 5. Прогалини у законодавстві про інтелектуальну власність та способи їх подолання (Харитонов Є. О.)	32
§ 6. Поняття права інтелектуальної власності та його місце у системі галузей права України (Харитонова О. І., Харитонов Є. О.)	36
§ 7. Система права інтелектуальної власності (Харитонова О. І., Харитонов Є. О.)	42
§ 8. Державна система правової охорони інтелектуальної власності в Україні (Дмитришин В. С.)	44
Запитання та завдання для самоконтролю	52
Рекомендована література	52
Глава 2. Принципи права інтелектуальної власності (Голубева Н. Ю.)	54
§ 1. Загальні положення про принципи права інтелектуальної власності	54
§ 2. Принципи окремих інститутів права інтелектуальної власності Запитання та завдання для самоконтролю	58
Рекомендована література	61
Глава 3. Правовідносини інтелектуальної власності	62
§ 1. Співвідношення понять «відносини інтелектуальної власності», «норми права про інтелектуальну власність» та «правовідносини інтелектуальної власності» (Харитонова О. І.)	62
§ 2. Види правовідносин інтелектуальної власності (Харитонова О. І.)	66
§ 3. Елементи правовідносин інтелектуальної власності (Харитонова О. І.)	74
§ 4. Підстави виникнення правовідносин інтелектуальної власності (Харитонова О. І., Харитонов Є. О.)	86
Запитання та завдання для самоконтролю	90
Рекомендована література	90

Глава 4. Авторське право (Гареев Є. Ш.)	92
§ 1. Поняття та правова природа авторського права	92
§ 2. Об'єкти авторського права	96
§ 3. Суб'єкти авторського права	100
§ 4. Зміст авторського права	103
Запитання та завдання для самоконтролю.	118
Рекомендована література	119
Глава 5. Суміжні права	120
§ 1. Поняття та об'єкти суміжних прав (Бааджи Н. П.)	120
§ 2. Права суб'єктів суміжних прав (Бааджи Н. П.)	124
§ 3. Колективне управління авторськими та суміжними правами (Кирилюк А. В.)	129
Запитання та завдання для самоконтролю.	133
Рекомендована література	133
Глава 6. Патентне право	135
§ 1. Поняття та загальна характеристика патентного права (Еннан Р. Є.)	135
§ 2. Об'єкти патентного права (Ульянова Г. О.)	141
§ 3. Суб'єкти патентного права (Ульянова Г. О.)	147
§ 4. Оформлення патентних прав (Гареев Є. Ш.)	153
§ 5. Права та обов'язки патентоволодільців (Ульянова Г. О.)	158
§ 6. Примусове відчуження патентних прав (Басай О. В.)	166
§ 7. Припинення чинності патенту (Ульянова Г. О.)	169
§ 8. Патентна інформація і документація. Патентні дослідження (Еннан Р. Є.)	177
Запитання та завдання для самоконтролю.	187
Рекомендована література	187
Глава 7. Засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	189
§ 1. Загальна характеристика інституту засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг (Еннан Р. Є.)	189
§ 2. Комерційні (фірмові) найменування (Романадзе Л. Д.)	192
§ 3. Торговельні марки (знаки для товарів і послуг) (Романадзе Л. Д.)	197
§ 4. Географічні зазначення (зазначення походження товарів) (Еннан Р. Є.)	220
§ 5. Доменні імена (Кулініч О. О.)	231
§ 6. «Бренд» як складний засіб індивідуалізації (Кузьменко Т. С.)	241
Запитання та завдання для самоконтролю.	251
Рекомендована література	252
Глава 8. Нетрадиційні результати інтелектуальної діяльності	254
§ 1. Раціоналізаторські пропозиції (Сляднева Г. О.)	254
§ 2. Наукові відкриття (Симонян Ю. Ю.)	260
§ 3. Топографії інтегральних мікросхем (Петренко В. С.)	274

§ 4. Селекційні досягнення у рослинництві і тваринництві (сорти рослин, породи тварин) (Еннан Р. Є.)	280
§ 5. Комерційна таємниця (Сляднева Г. О.)	298
§ 6. Ноу-хау (секрет виробництва) (Кулініч О. О.)	311
Запитання та завдання для самоконтролю.	314
Рекомендована література	315
Глава 9. Договори у сфері інтелектуальної власності	316
§ 1. Загальна характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності (Еннан Р. Є.)	316
§ 2. Ліцензія на використання об'єкта права інтелектуальної власності (Кирилюк А. В.)	318
§ 3. Ліцензійний договір (Кирилюк А. В.)	325
§ 4. Договір про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності (Бельтюкова Є. М.)	332
§ 5. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності (Кирилюк А. В.)	336
§ 6. Договір комерційної концесії (франчайзингу) (Петренко В. С.)	339
§ 7. Договір про порядок розподілу прав на службові об'єкти інтелектуальної власності (Кирилюк А. В.)	350
§ 8. Договір застави майнових прав інтелектуальної власності (Петренко В. С.)	352
§ 9. Договір щодо управління майновими правами автора та інших суб'єктів авторського права і суміжних прав (Ульянова Г. О.)	359
§ 10. Авторські договори (Бааджи Н. П.)	365
§ 11. Установчі договори щодо внесення майнових прав інтелектуальної власності в якості внесків до статутного фонду господарських товариств (Петренко В. С.)	374
§ 12. Договори на виконання науково-дослідних, дослідно- конструкторських і технологічних робіт (Кулініч О. О., Дрішлюк А. І.)	379
Запитання та завдання для самоконтролю.	388
Рекомендована література	389
Глава 10. ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.	391
§ 1. Загальні положення про систему захисту прав інтелектуальної власності (Еннан Р. Є.)	391
§ 2. Цивільно-правовий захист прав інтелектуальної власності (Ульянова Г. О.)	397
§ 3. Відшкодування шкоди як спосіб захисту прав інтелектуальної власності (Ківалова Т. С.)	405
§ 4. Кримінально-правовий захист прав інтелектуальної власності (Кулібаба В. С.)	418
§ 5. Адміністративно-правовий захист прав інтелектуальної власності (Кулібаба В. С.)	422
§ 6. Митні засоби захисту прав інтелектуальної власності (Кирилюк А. В.)	424

§ 7. Захист від недобросовісної конкуренції у сфері інтелектуальної власності (Кулібаба В. С.)	434
§ 8. Судова експертиза об'єктів інтелектуальної власності (Еннан Р. Є.)	447
Запитання та завдання для самоконтролю	454
<i>Рекомендована література</i>	454
Глава 11. Міжнародно-правова охорона інтелектуальної власності (Еннан Р. Є.)	456
§ 1. Загальні засади міжнародної системи правової охорони інтелектуальної власності	456
§ 2. Міжнародно-правова охорона авторського права і суміжних прав	463
§ 3. Міжнародно-правова охорона промислової власності і засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг	473
§ 4. Правове регулювання інтелектуальної власності у міжнародній торгівлі	497
§ 5. Охорона інтелектуальної власності у праві Світової організації торгівлі (СОТ)	502
Запитання та завдання для самоконтролю	511
<i>Рекомендована література</i>	511
Глава 12. Правова охорона інтелектуальної власності в Європейському Союзі (Еннан Р. Є.)	513
Запитання та завдання для самоконтролю	524
<i>Рекомендована література</i>	525
Перелік рекомендованих джерел	527